

Kongl. maj:ts Förnyade Hamn-Ordning. Gifwen Stockholm i Råd-Kammaren then 2...

Kungl. förordningar 1. saml.

National Library
of Sweden

1/2 saml.

Kongl. Maj:ts

Förnyade

Samm = Ordning.

Gifwen Stockholm i Råd. Kammaren then 24. Januarii

1771.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis

Tryckt uti förv thetta Grefingska Tryckeriet.

BRITISH

1851

WATERLOO

© JAMES WATSON & CO. LONDON

1851

WATERLOO

© JAMES WATSON & CO. LONDON

S ADOLPH FRIEDRICH med
Guds Nåde, Sweriges, Gøthes och Wen-
des Konung 2c. 2c. 2c. Arfwinge til Nor-
rige samt Hertig til Schleswig, Holl-

stein 2c. 2c. Göre witterligt, at som Rikens Ständer wid
sidstedne Riksdag hos Os i underdanighet anmält, thet wid the Fiske-
rier, som idkas uti Rikets Stränder i Salt-Sjön, åtskillige oordningar
skola sig inrättat, til förefommande hwaraf, samt til besordran af bättre
ordning wid thenna för Riket nyttiga rörelse, Rikens Ständer anhåll-
lit, thet Wi wille Wår under then i Martii 1726 utgångne Hamm-Ordn-
ning närmare öfwerse, förbättra och til närwarande tider lampa; altså
hafwe Wi i Näder agtadt nödigt efterföljande förnyade Hamm-Ordn-
ing i sådan affigt utgå låta.

I. CAP.

Om Hamm-Fogde och Bisttjare i Hamm-Rätten.

§. 1.

Hamm-Rätt skall bestå af en Hamm-Fogde samt fyra för be-
skedelig lefnad och kundskap i Fiskeri-näringen kände Fiskare, hwaraf
tvänne skiftewis Rätten biträda. These Personer skola Domares
Ed aflägga, och Hamm-Fogde föra en kort Minnes-Bok öfwer thet
wid Rätten afhandlas.

§. 2.

Större Fiskelag måge inwätta egne Hamm-Rätter, eller, om thes
Fdkare så åstunda, med andre nära belögne sig om en sådan Rätt före-
na; men mindre Fiskelag och Strandfittjare, som beqwämligen icke kun-
na sammanflås, äga frihet at söka rättelse uti förefallande mål antin-
gen wid närmaste Hamm-Rätt, eller thet någon i negden ej finnes, wid
Laga Domstol.

§. 3.

Fiskelag, som til Hamm-Rätten höra, måge selskwe thertil wälja
Hamm-Fogde och Bisttjare, och för them begära Constitutorial af Wår
Be-

Befallningshafwande i orten, om thet är å Landet, men af Magistraten, så Fiskelågen äro i Stad inrättade: Och äge the jämwäl frihet at wid hwarje års slut ombyta Hamm-Rättens Ledamöter, eller the förut wärande bibehålla, samt at utsätta then Lön eller Arswode, som the Hamm-Fogde för thenna förrättning bestå wilja.

S. 4.

Hamm-Fogdes och Bisittiares Skyldighet blifwer, at, efter thenna Hamm-Ordning och thet som i allmänhet för Rikets Fiskerier är eller kan blifwa stadgad, handhafwa Ordning och Rätt i Fiskelaget, samt så ofta thet tarfwas, Hamm-Rätt hålla; och njute the i Embetet all laga handräckning och skydd.

S. 5.

Misbrukar Hamm-Fogde eller Hamm-Rätt theß Embete, stånde honom som fåra will, til laga ansvar för then Stads- eller Lands-Rätt, hwarunder Fiske-Districtet ligger.

2. CAP.

Om Kyrkogång, Sabbats-brott och swordom.

S. 1.

Är Stads eller Sockne-Kyrka när intill Fiskelåget, böra alla som ej hafwa laga försall, Gudstjensten therstädes på Sön- och Stora Helgedagar biwista; men är Kyrkan så aflåsen, at Fiskare samma dag icke kunna til Fisket återhinna, anmäles sådant hos Conflitorium, som försörg drager, at en Prästman til Gudstjensts hållande i Fiskelåget under Fiskeriden warde utsedd, emot then wedergällning, som med Fiske-låget träffas kan.

S. 2.

Enär så händer, at Präst ej kommer til Fiskelåget och Fiskare wid förefallande tilfällen icke heller kunna komma til Kyrkan om Sön- eller Högtidsdagar, skall Hamm-Fogde låta bön hålla och låsa någon Förklaring öfwer Evangelium utur någon Postilla, som Fiskelaget til then ändan inlöser; hwaröfwer Kyrkoherden i orten bör inseende hafwa.

S. 3.

Afhåller sig någon, som till Fiskelåget hörer, utan laga försall ifrån allmänna Gudstjensten, wäpnas först af Hamn-Fogden; Rättar han sig ej therefter, blifwe inkallad för Hamn-Rätten, at thet undså offentlig warning; Låter han icke heller sådant til rättelse lända, böte första gången En Mark och then andra dubbelt. Ekjer thet tredje eller flere gånger, plichte hwarje gång En Daler.

S. 4.

Allt Fiskande och annat arbete samt Handel och byte ware å Söns och Högtidsdagar wid Tio Dalers bot förbudt; Fiskandet, så Fiskskinnar tillföta, för och efter Gudstjensten, härifrån utwål undantagit; och måge jemwål Fiskare efter slutad Gudstjenst sina Fiske-Nedskap för tillkommande natt utan åtal tillaga.

S. 5.

Brister någor ut i Eder och swordom af öfwerdåd under Fisket, eller i Samqwäm och på offentliga ställen, böte Fem daler hwarje gång. Swår någor eliest af hastighet och låtsinnighet, böte första och andra gången En daler; Warder han tredje gången eller ostare themed funnen, plichte hwarje gång Fem daler. Gör thet någor wid Gudstjensten, eller förorsakar o ljud och allmän förargelse i Kyrka eller thet Gudstjenst i Fiskehamn hålles, ware Hamn-Fogde skyldig sådant hos Krono-Beztjant angifwa, som then brottslige wid behörig Domstol anklagar. Lag samma ware, om någor af upsat misbrukar GUDS Namn och Ord.

S. 6.

Begår någon brott å Söns och Högtidsdagar emellan flockan fyra om morgonen och nio om aftonen, plichte Tio daler och för gärningen särskilt.

3. CAP.

Om Ordning i Fiskelåge och åwerkkan å annars Fiske-Nedskap.

S. 1.

Alla the som til Fiske-Hamnen höra och under Hamn-Rätten lyda, ware skyldige at hos Hamn-Fogden sig och sitt Folck antekna låta.

S. 2.

S. 2.

Hwar som Garn och Fiske-Nedskap inpå annars sätter, böte första gången En daler, andra gången dubbelt, och tage then sit up, som sist satte. Sker thet oftare, böte hwarje gång Fem daler. Then som annars Fiske-Nedskap egenwilligt flyttar eller upkastar, plikte hwarje gång Fem daler och gælde i alla thesa fall skadan åter.

S. 3.

Förderfwar någon i Fiskelåget med wilja annars Hus, Fiske, Fartyg, Nedskap eller annat, som til thes näring och handtering hörer, böte Tio daler; sker thet med wåld, ligge i tweböte och gælde i bägge thesa fall skadan åter; betrådes någon themed andra gången, plikte som förr sagt är, och förwises Fiskelåget på et år; förbryter någon sig således tredje resan, warde för all sin tid ifrån Fiskelåget förwist och skute sedan Hamm-Rätten målet til Domstolen i orten.

S. 4.

Lager och brukar någon utan lof, lån eller 'lego annars Båt eller Fiske-Nedskap, gælde dubbel lego och skadan åter.

S. 5.

Hamm-Fogde med thes Bisittjare böra i Fiskelågen ärligen syna Tak å Hus och Eldstäder, at Eldswåda icke tima må, och tillåge the, om brist therå finnes, ägaren then at bota och bättra; försummar han thet eller med Eld ovarsamt umgår, böte Fem daler, antå ingen skada sker; timar skada theraf, ransake Hamm-Rätten och förwise Brottet til Domaren. Alliggandes Fiskelågen i gemen, at, til Eldswådas förkommande, om Byggnings-Ordning sig förena, hwilken af Domstolen i orten fastställas bör.

S. 6.

Nu äro Fiskare under Segel eller annars wid sine Fiske-ställen i öppen Sjö stadde, undwike försigtigt så hwarannan, at ej skada timar; sker skada eller olycka wid slike tilfällen, plikte then ovarsamme första gången Tio daler; sker thet annan gång, plikte dubbelt och förwises Fiskelåget på ett år; betrådes någon themed oftare, warde för all sin tid ifrån Fiskelåget förwist och ersätte thekutom hwarje gång skadan. Präfwas härwid hafwa wackert argt och ondt upsåt, skutes målet til
Dom

Domstolen i orten. Försunnar någon wid sådane eller andra tillfällen at räcka hwarannan hjälpsam hand til räddning i hwad sig gjöra låter, böte Tio daler. Skjer thet upsäteligen, förwises brottet till Domstolen.

§. 7.

Kastar någon utur Farkost eller Båt Eten eller Barlast i Hamn; Notwarp, eller annars å ställe, thet Fiske-bragder nedfattas, och hwarigenom Fisket skadas, plikte första gången ifrån Tjugu till Ett Hundrade daler efter omständigheterna, annan gång dubbelt, och tage, om möjligt är, genast up, hwad utkastadt blifwit.

§. 8.

Twista Fiskare om Hus, Tomter, Båt, Hamn och nödigt Läge för theras Fisk och Fiske-Diedskap, lägge Hamn-Rätten them emellan hwad efter Lag skäligt pröfwes; then therowid ej åtnöjes, söke ändring wid allmän Domstol, men rätte sig inmedertid efter thet Utslag, som han wid Hamn-Rätten undfätt.

§. 9.

Få- och Afstrådes-Hus skola byggas affides, och samlad Fiske-Rätt samt annan orenlighet antingen nyttjas til gjödsel, nedgräfwes eller läggas å så afståset ställe, at ond lukt och stank ej må förordfaka sjukdom och olägenhet i Hamnen; Hamn-Rätt äge therower noga tilson hålla; och ställe sig en hwar til esterrättelse hwad Hamn-Rätten härom förordnar, wid Tio dalers bot, utom ansvar efter Wåre sårskildte Stadgar.

§. 10.

I Hushållsmål wid Saltjö-Fisket och hwad til goda Fiske-warors erhållande lärer, samt Fiske-järils Krönande och märkande, rätte sig Hamn-Rätten efter Wåre Allmänna Stadgar för Rikets Fiskerier, och när theremot handlas, undersöke och dömare så genast therower; men stliga Böterne öfwer Tjugu daler, anmäles brottmålet wid Domstolen i orten, efter föregången undersökning, som tillika insändes.

§. 11.

Dräffar Fiskelaget fins emellan Förening om hwad til Ordning och Rättshet för them inbördes lända Kan, med utsatt wite för then som theremot

theremot bryter, har Hamm-Rätten at thensamma handhafwa: Doct
böra slika föreningar hos Landshöfdingen i orten förut anmålās och
theß fastställande therå sölas.

§. 12.

Hamm-Fogde äger i theß District hafwa tillsyn, at ej någon sig
förbryter emot förbudet af then 28. September 1762, angående then
i Skjårgårdarne brukelige äggning eller Sjöfogels äggens borttagande
och förstörande samt Sjöfogels utöfande i olaga tid: sker sådant, an-
mäle thet hos närmaste Krono-Betsjant, som wid Hårads-Rätt befor-
drar then brottslige til Laga näpft, och njute i slika fall Hamm-Fogde
angifware andelen.

Bryter Hamm-Fogde eller Bisittiare theremot, fördubblas the i
samma Förordning ursatte böter.

§. 13.

Then tredsko och sidwördnad wisar i och för Ämbete, Hamm-
Rätt, Hamm-Fogde eller then Fiskelåget wid Laga förfall i theß ställe
satt, plikte från två til Tio daler, efter omständigheterna, som Hamm-
Rätten pröfwar. Bemöter någon them med wäldsam åtgjård, skjutes
brottet under Dommarens bepröfwande.

4. CAP.

Om Snatteri och Stöld.

§. 1.

Dager eller snattar någon i Fiske-Hamn Tio dalers wärde eller
mindre, thet må ej stöld heta, utan gifwe han thet åter och böte hälft-
ten af wärdet; förmår han ej botum, sitte en Söndag i Stocken och
förlöse Målsäganden med arbete; gör han thet andra gången, gälde
åter och böte fulla wärdet eller sitte twänne Söndagar i Stocken; sker
thet tredje gång, förwises målet til Laga Domstol, som förfar themed
efter allmän Lag.

§. 2.

Stjäl eller snattar någor Fisk utur annars Mans Dammar,
Cumpar, Nät, Myrdar, eller andra Fisketyg, eller ock sjelfwa red-
skapen, Fiske-kjåril eller ämnen thertil, ute på marken, stände. Tjuvs-
rätt

rätt och ligge efter allmän Lag i tveböte emot annan tjufnad; war-
der tjuf för sådan stöld andra gången Lagförd, plikte efter Lag; Sker
thet tredje gång, warde thesutom ifrån Fiskelåget förwist.

S. 3.

Snattar, stjal, undandöljer eller upsäteligen förfar Betjent eller
Tjenstehjon något af thes Husbondes Egendom, ligge alt i tveböte emot
annat snatteri och tjufnad.

S. 4.

Swär Brott emot nästföregående 2. och 3. S. S. ransake och döms
me Domstolen i orten. Erände dock Hamm-Rätten fritt at straxt hö-
ra then brottslige och om målets beskaffenhet sig underrättad göra.

5. CAP.

Om Oqwädins Ord, Slagsmål, Spel och Dryckenkap.

S. 1.

Kallar någon annan oqwädins ord i wredes mode, som å heder
och åra gå, böte Sex mark, tå han thet genast eller inför Hamm-
Rätten återkallar. För andra ohöfwiiska och förklenliga ord eller åts-
häfwor, bötes En daler. Sker thet offentliggen eller i samqwäns,
böte dubbelt. Fäller Tjenstehjon oqwädins ord emot Husbonde, böte fy-
ra dubbelt emot thet, som sagt är. Sker thet emot then i Husbondens
ställe satt är, böte tredubbla böter och göra i thesa mål offentlig afbön.

S. 2.

Gör man annan mindre sär eller slår annan blå eller blodig, böte
för hwarje blånad eller blodwite Twa daler; för kindpust, hårdrag,
skuffande eller stötande, tå åkomma ej synes, böte Sex mark: och gås-
de i alla säramål then brottslige Läkarelön, hinder och all annan kost-
nad och skada, och thertil för sweda och wärk. Sker annan handa-
wårkan, eller å Förman, Husbonde eller then i Husbondes ställe är,
förwises Brottet til Domstolen.

S. 3.

Swär någon i Fiskelåget osjud med ropande, skriande, buller eller
annat offick, androm til mehn, eller spel och dobbel, och på Hamm-Fogs-
dens

dens warning sig ej genast rättar; eller beträdes någon med drucker så öfwerlastad, at hwar och en som honom ser, ögonstentligen kan märka, at han drucken är, eller kiswa Mån fins emellan, och Hamn-Fogden bjuder frid, men the then ej hålla wilja, böte Fem daler. Eitter någon å Krog under Gudstjensten Sön- och Högstidsdagay, böte Tio daler. Samma Lag ware oc för then, som på sådan tid Dhl eller Brans win säljer.

6. CAP.

Om Rättegång wid Hamn-Rätten.

§. 1.

Hwar och en som wid Hamn wistas, skall på Hamn-Rättens bud, wid utfatt tid, sig för Hamn-Rätten inställa; försummas thet i Hushållsmål, plikre En daler, och förelägge Hamn-Rätten honom, wid wite, my tid at sig inställa. I Brottsmål må Hamn-Rätten, om then brottslige sig undanhåller, honom hämta låta, och göra Krono-Betjänt thes wid, när så fordras, biträde.

§. 2.

Hamn-Rätten befatte sig endast med Hushållningsmål, som förefalla wid Fiskelåget och i thet District, inom hwilket the under Rätten lydande Fiskare boende äro, samt med the mindre här öfwannående brottsmål, som Fiskare och thesas Husfolk samt andre til Fiskelåget och Districtet ankommande Personer begå, så böterne icke stiga öfwer Tjugu daler eller Doms-rätt genom thenna Hamn-Ordning Hamn-Rätten ej tillagd är.

Måttar then som til böter faldt är them ej gälda, arbete hos then i Fiskelåget, som them årlägga will, och godtgöre honom hwarie fullt dagswercke, efter then i orten året förut faststälde Marefegångs Taxa.

Silbjuder ingen at böterne för then brottslige gälda, anmole Hamn-Rätten, som ej någon til annan kroppsplykt, än Stockstraff falla kan, målet hos Domstolen i orten, samt insände tillika thes Utslag; och förwandle Domaren straff och böter efter Lag.

The Hamn-Rätt i Fiskelåge ej är, ransake och dömmie Domstolen i orten öfwer Brott och Hushållnings-mål, som thes förefalla, och rätte sig efter thenna Hamn-Ordning.

§. 3.

S. 3.

Hamm-Fogde äger genast uttaga böter til Tjugu daler, eller then brottslige qwarhålla, om han borgen för sig ej ställer; håller han sig undan, tillite Magistraten eller Krono-Fogde, ther then brottslige wi-
stas eller sitt hemwist hafwer, om handräckning til böternes uttagande.

Hamm-Rätten äger eck at i häckte sätta then sådan grof misgär-
ring begädt, at han efter Lag fångslas bör; försände then brottslige til
närmaste Krono-Betsjant, som med hans förwarande efter Lag förfar,
och ställe honom utan uppkof för rätta wid Laga Domstol, at undergå
behörig Ransafning och Dom.

S. 4.

Med penningar och böter i thenna Hamm-Ordning förstås daler
Eilfvermynt, och gånge the, som efter Hamm-Rättens Dem falla, til
trefskites; tage Konungens lott the fattige i Fiskeläget eller Församlingen,
annan Hamm-Rätten, tredse Målsäganden.

S. 5.

Then som med Hamm-Rättens Utslag ej åtnöjes, anföre theröfwer
sine Beswår wid nästa Ting, å Landet, men inom Fjorton dagar wid
Stads-Rätt, ther Hamm-Rättens District under Staden löder; gånge
icke thesto mindre the af Hamm-Rätten ålagde böter til utmätning, och för-
wares hos Hamm-Rätten, til thes Domstolens Utslag faller. Beswå-
rar sig någor utan skjal, plikte Fem til Tio daler eller mera efter om-
ståndigheterna, och gälde Rättegångs kostnaden.

S. 6.

Thenna Hamm-Ordning bör alla År en gång å Predikstolarne i
Ehjårgårds-Församlingarne och tvåanne gånger inför sittjande Hamm-
Rätt Fiskeri-Idkarne föreläsas, at ingen må, om innehållet theraf okun-
nog wara.

Swad Wi således i thenna Wår ytterligare förnyade Hamm-
Ordning i Råder stadgad och förordnad, åligger thet allom them som
wederbör, at noga handhafwa och sig til underdånig efterrättelse ställa.
Ett

Ell yttermera wifo hafwe Wi ihetta med Egen Hand underskrifwit
och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.

(L. S.)

Wid Högst Salig Hans Kongl. Maj:ts dödeliga frän-
fälle, och under

Hans Kongl. Maj:ts,
Wår Allernädigste Konungs och Herres fränwaro.

CLAS EKEBLAD. C. RUDENSCHIÖLD.
GUSTAF. ADOLPH HJARNE. E. v. STOCKENSTRÖM.
ULR. SCHEFFER. M. v. HERMANSSON.
JOCHIM BECKFRIIS. J. P. SCHWERIN. M. POSSE.
ULR. BARK. FRED. CARL SINKLAIRE.

P. G. EHRENCRONA.